

УДК 811.111'233'276.6:664

Бойко Ганна Анатоліївна,

викладач кафедри іноземних мов

професійного спрямування,

Національний університет харчових технологій (м. Київ)

anaboyko84@gmail.com

ПІДСИСТЕМА ВПРАВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОМУ МОНОЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ

У статті обґрунтовано підсистему вправ для формування англомовної компетентності в професійно орієнтованому монологічному мовленні студентів, що навчаються за спеціальністю 181 Харчові технології. Визначено етапи формування англомовної компетентності в професійно орієнтованому монологічному мовленні у майбутніх фахівців з харчових технологій. Окреслено завдання кожного етапу. Наведено приклади вправ, які майбутні фахівці з харчових технологій виконують для формування англомовної компетентності в професійно орієнтованому монологічному мовленні. Підсистема вправ реалізується в два етапи: підготовчий і основний. Основний етап в свою чергу складається з рецептивно-репродуктивного, рецептивно-продуктивного та продуктивного підетапів. Підготовчий етап містить вправи, спрямовані на набуття студентами знань про типові ситуації професійного спілкування фахівців з харчових технологій, їхні комунікативні наміри, особливості невербальної поведінки, структуру монологічних висловлювань, вживання засобів міжфразового зв'язку. Вправи рецептивно-репродуктивного підетапу спрямовані на ознайомлення студентів зі зразками професійно орієнтованих монологів, усвідомлення їх структури, створення структурних елементів монологу. Вправи розроблено на основі дібраних автентичних професійно спрямованих англомовних відеотекстів. На рецептивно-продуктивному підетапі формуються вміння створення міні-монологів. На цьому підетапі представлено комунікативні вправи. Опорами на рецептивно-продуктивному підетапі є автентичні відеоматеріали та ключові слова. Метою продуктивного підетапу є формування вмінь висловлюватися на текстовому рівні. Вправи продуктивного підетапу відносяться до комунікативних. Опорами на цьому підетапі слугують комунікативні ситуації. Представлена підсистема вправ ґрунтується на попередніх науково-теоретичних розробках автора.

Ключові слова: *майбутні фахівці з харчових технологій; підсистема вправ; підготовчий етап; основний етап; рецептивно-репродуктивний, рецептивно-продуктивний та продуктивний підетапи.*

Бойко Анна Анатольевна,
преподаватель кафедры иностранных языков
профессионального направления,
Национальный университет пищевых технологий (г. Киев)
anaboiko84@gmail.com

**ПОДСИСТЕМА УПРАЖНЕНИЙ ДЛЯ ФОРМИРОВАНИЯ У БУДУЩИХ
СПЕЦИАЛИСТОВ ПО ПИЩЕВЫМ ТЕХНОЛОГИЯМ АНГЛОЯЗЫЧНОЙ
КОМПЕТЕНТНОСТИ В ПРОФЕССИОНАЛЬНО ОРИЕНТИРОВАННОЙ
МОНОЛОГИЧЕСКОЙ РЕЧИ**

В статье обоснована подсистема упражнений для формирования англоязычной компетентности в профессионально ориентированной монологической речи студентов, которые учатся по специальности 181 Пищевые технологии. Определены этапы формирования англоязычной компетентности в профессионально ориентированной монологической речи у будущих специалистов по пищевым технологиям. Описаны задания каждого этапа. Приведены примеры упражнений. Подсистема упражнений реализуется в два этапа: подготовительный и основной. Основной этап в свою очередь состоит из рецептивно-репродуктивного, рецептивно-продуктивного и продуктивного подэтапов. Подготовительный этап содержит упражнения, направленные на овладение знаниями о типичных ситуациях профессионального общения специалистов в области пищевых технологий, их коммуникативные намерения, особенности невербального поведения, структуру монологических высказываний, употребления средств межфразовой связи. Упражнения рецептивно-репродуктивного подэтапа направлены на ознакомление студентов с примерами профессионально ориентированных монологов, осознания их структуры, созданию структурных элементов монолога. Упражнения разработаны на основании подобранных аутентичных профессионально ориентированных видеотекстов. На рецептивно-продуктивном подэтапе формируются умения создавать мини-монологи. На этом подэтапе представлены коммуникативные упражнения. Опорами на рецептивно-продуктивному подэтапе служат аутентичные видеоматериалы и ключевые слова. Цель продуктивного подэтапа – формирование умений высказываться на текстовом уровне. Этот подэтап содержит коммуникативные упражнения. Опорами на этом подэтапе служат коммуникативные ситуации. Представленная подсистема упражнений основана на предыдущих научно-теоретических разработках автора.

Ключевые слова: *специалисты в области пищевых технологий; подсистема упражнений; подготовительный этап; основной этап; рецептивно-репродуктивный, рецептивно-продуктивный и продуктивный подэтапы.*

Boiko, Anna,
Lecturer of the Department

A SUBSYSTEM OF ENGLISH ACTIVITIES FOR BUILDING PRE-SERVICE FOOD TECHNOLOGIST'S SPEECH PRODUCTION COMPETENCE

In the article the author suggests the subsystem of exercises for building pre-service food technologist's speech production competence. The stages of building pre-service food technologist's speech competence are determined in this paper. The tasks of each stage are outlined in this work. Examples of exercises are given that are performed by pre-service food technologists in order to build English speech production competence. The subsystem of exercises is realized in two stages: the stage of preparation and the main stage. The main stage consists of receptive-reproductive, receptive-productive and productive substages. The stage of preparation contains the exercises aimed to knowledge providing about typical situations of occupational communication of food technologists, about communicative goals of these specialists, non-verbal behavior peculiarity, speech structure, linking words using. The exercises of the receptive-reproductive substage are aimed to awareness of the occupational speech structure and creating of speech structural elements. These exercises are created on the base of special selected authentic professional oriented video texts. Receptive-productive substage is oriented to mini speech creating skills formation. This substage contains communicative exercises. The supports on the receptive-productive substage are authentic video and key words. The purpose of the productive substages is professional oriented speech competence formation. The exercises are communicative on this stage. The support on the productive substage is the communicative situation. According to the criteria of foreign language activities all activities of this subsystem are motivated, are created for occupational purposes. The most of these activities contain role component, have partial or minimal regime, and are communicative. The number of non-communicative activities is minimal. They are used only during the stage of preparation. The subsystem of exercises is based on the scientific theoretical researches of author.

Key words: *pre-service food technologists; the subsystem of exercises; the stage of preparation; the main stage; receptive-reproductive substage; receptive-productive substage; productive substage.*

Постановка проблеми. Визначення цілей і змісту формування у майбутніх фахівців з харчових технологій компетентності в професійно орієнтованому монологічному мовленні (ПОММ), психологічних і лінгвістичних особливостей професійно орієнтованих монологу-повідомлення і монологу-опису, визначені критерії відбору навчального відеоматеріалу та

відібрані на їх основі відеоматеріали з галузі харчових технологій стали основою для обґрунтування та розробки підсистеми вправ для формування компетентності в ПОММ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі обґрунтування та розроблення підсистеми вправ для формування компетентності в монологічному мовленні присвячено низку праць таких дослідників як: Л. В. Бондар (навчання французького професійно спрямованого монологічного мовлення студентів технічних спеціальностей з урахуванням їх навчальних стилів), Н.Л. Драб (навчання майбутніх економістів іншомовному професійно спрямованому монологу презентації), С. Е. Кіржнер (навчання майбутніх юристів професійного англійського монологічного мовлення з використанням автентичної відеофонограми), Ю. М. Несин (навчання майбутніх офіцерів професійно спрямованого монологу- міркування на основі англійських фахових автентичних аудіотекстів), В. С. Пащук (навчання студентів мовних спеціальностей усного англійського монологічного мовлення з використанням автентичних художніх фільмів) Н.Р. Петранговська (навчання студентів фізико-математичних факультетів професійно спрямованого монологу-міркування на основі англійських фахових автентичних аудіотекстів). Але проблема формування у майбутніх фахівців з харчових технологій компетентності в ПОММ у процесі самостійної роботи остаточно не вирішено, і, відповідно, підсистема вправ, призначена для досягнення цієї мети, у методиці не розроблена.

Тому **метою** цієї статті є обґрунтування і розроблення підсистеми вправ, спрямованої на формування у майбутніх фахівців з харчових технологій компетентності в професійно орієнтованому монологічному мовленні.

Для досягнення цієї мети потрібно вирішити такі завдання: уточнити поняття “вправа” та критерії розроблення вправ для формування компетентності в ПОММ, уточнити поняття “система вправ” і “підсистема вправ”, розробити підсистему вправ для формування у майбутніх фахівців з харчових технологій англійської компетентності в професійно орієнтованому монологічному мовленні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під вправою Е. Г. Азімов розуміє структурну одиницю методичної організації навчального матеріалу, яка являє собою цілеспрямовані взаємозумовлені дії, які виконуються в порядку наростання мовних і операційних труднощів з урахуванням послідовного становлення мовленнєвих навичок і вмінь (Азімов, Щукин, 2009, с. 322).

Для успішного формування у студентів компетентності в ПОММ розроблення вправ необхідно здійснювати відповідно до прийнятих у методичній науці критеріїв. Нами були взяті за основу критерії до вправ, розроблені Н. К. Складенко: вмотивованість, комунікативність, ступінь керування, спрямування навчальної дії на одержання або видачу інформації, наявність рольового компоненту, наявність опор, професійна орієнтація (Складенко, 1992, с. 3 – 7). Розглянемо їх докладніше в межах нашого дослідження.

Всі вправи розробленої підсистеми є *вмотивованими*, тобто містять мотив, який спонукає студентів до мовленнєвої діяльності.

Завдання до вправ на формування навичок і вмінь повинно моделювати реальне професійне спілкування фахівців. Відповідно до критерію “комунікативність” переважна більшість вправ є комунікативними або умовно-комунікативними. Некомунікативні вправи виконуються лише на підготовчому етапі, їх кількість є мінімальною. Некомунікативні вправи спрямовані на набуття знань про типові ситуації професійного спілкування фахівців з харчових технологій, структуру професійно орієнтованих монологічних висловлювань, особливості невербальної поведінки в міжкультурному спілкуванні.

Відповідно до критерію “*ступінь керування*” вправи повинні бути з частковим та мінімальним керуванням, а до критерію “*спрямування навчальної дії на одержання/видачу інформації*” – рецептивно-репродуктивним, рецептивно-продуктивним та продуктивними.

За критерієм “*наявність або відсутність рольового компоненту*” більшість вправ містять рольовий компонент. Студенти виконують певні ролі в професійній комунікативній ситуації: фахівець з харчових технологій та інженерії; доповідач на конференції; представник підприємства харчової промисловості; експонент на міжнародній фаховій виставці; консультант.

Відповідно до критерію “*наявність /відсутність опор*” вправи потребують змістові опори і тому містять природні опори - відібрані викладачем автентичні відеоматеріали та рецептуру інноваційних продуктів з наукових журналів з харчової технології, а також штучно створені опори: переліки послідовних запитань, ключових слів та фраз.

Створення комунікативних ситуацій, аналогічних реальним ситуаціям професійної діяльності фахівців з харчових технологій та застосування навчальних відеоматеріалів професійного спрямування дозволяє реалізувати *критерій професійної орієнтації*.

Вправи є елементарними одиницями навчання (Миньяр-Белоручев, 1990, с. 62), які повинні бути систематизовані в єдине ціле (Кіржнер, 2009, с. 90), тобто в єдину систему. Слідом за Р. К. Миньяром-Белоручевим систему вправ ми розуміємо як організовані і взаємозумовлені дії студентів, які здійснюються для досягнення навчальної мети у процесі формування навичок і вмінь (Миньяр-Белоручев, 1990, с. 77). Оскільки в нашому дослідженні мова йде про формування окремого виду мовленнєвої діяльності, використовуємо термін “підсистема вправ”.

Для створення підсистеми вправ для формування у майбутніх фахівців з харчових технологій англomовної компетентності в ПОММ необхідно визначити етапи навчання. З цією метою нами були проаналізовані підсистеми вправ, створені дослідниками для формування компетентності в монологічному мовленні у студентів нефілологічних спеціальностей.

На основі аналізу виділених попередниками етапів формування компетентності в монологічному мовленні можна зробити висновок, що більшість авторів виділяють два етапи: підготовчий і основний (Бондар, 2013, с. 94-95, Кіржнер, 2009, с. 91-93, Несин, 2013, с. 77-78), а в

основному етапі виділяють три підетапи: рецептивно-репродуктивний, рецептивно-продуктивний та продуктивний (Бондар, 2013, с. 94-95, Кіржнер, 2009, с. 91-93).

Таким чином, слідом за Л.В. Бондар і С. Є. Кіржнер процес формування компетентності в ПОММ ми реалізуємо в два етапи: підготовчий і основний.

Підготовчий етап містить вправи, націлені на набуття знань про типові ситуації професійного спілкування фахівців з харчових технологій, їхні комунікативні наміри, особливості невербальної поведінки в міжкультурному спілкуванні, структуру монологічних висловлювань, вживання засобів міжфразового зв'язку.

Основний етап містить три підетапи: рецептивно-репродуктивний, рецептивно-продуктивний та продуктивний.

Цілями **рецептивно-репродуктивного підетапу** є формування навичок створення структурних елементів монологу. Цей підетап містить вправи на формування вмінь об'єднувати фрази у понад фразові єдності на основі мовленнєвої ситуації та на основі природних і штучно створених опор: автентичних відеоматеріалів, плану висловлювання, переліку запитань, ключових фраз. На рецептивно-репродуктивному підетапі використовуються умовно-комунікативні вправи, спрямовані на ознайомлення студентів зі зразками ПОММ, усвідомлення його структури, створення структурних елементів монологу.

На **рецептивно-продуктивному підетапі** формуються вміння створення міні-монологів. Цей підетап містить комунікативні вправи. Опорами на рецептивно-продуктивному підетапі є природні (автентичні відеоматеріали) та штучно створені опори (ключові слова).

Метою **продуктивного підетапу** є розвиток вмінь висловлюватись на текстовому рівні. Цей підетап містить комунікативні вправи. Опорами на продуктивному підетапі є комунікативні ситуації. Представимо розроблену підсистему вправ у Таблиці 1.

Таблиця 1.

Підсистема вправ для формування у майбутніх фахівців з харчових технологій англомовної компетентності в професійно орієнтованому монологічному мовленні

Етапи	Підетапи	Групи вправ	Типи вправ	Види вправ
-------	----------	-------------	------------	------------

<p style="text-align: center;">Підготовчий етап</p>	<p>1) на надання знань про типові ситуації професійного спілкування та комунікативні наміри фахівців з харчових технологій</p> <p>2) на надання знань про невербальні засоби спілкування</p> <p>3) на надання знань про структурування монологу-повідомлення та монологу-опису.</p> <p>4) для формування навичок структурування монологу</p> <p>5) на надання знань про засоби міжфразового зв'язку</p> <p>б) для формування навичок вживання засобів міжфразового зв'язку</p>	<p>Умовно-комунікативні, некомунікативні,</p>	<p>Співвіднесення словосполучень з малюнками, аналіз тексту-зразка професійно орієнтованого монологу, заповнення таблиць, заповнення пропусків у тексті, упорядкування частин тексту</p>
<p style="text-align: center;">Основний етап</p>	<p style="text-align: center;">Рецептивно-репродуктивний підетап</p> <p>Для формування навичок створювати структурні елементи монолога:</p> <p>а) починати монологічне висловлювання, представляти своє підприємство та формулювати предмет монолога;</p> <p>б) повідомляти про свою продукцію;</p> <p>в) описувати свою продукцію, її інгредієнти, інноваційні технології, стандарти якості, підкреслювати переваги;</p> <p>г) закінчувати монологічне висловлювання</p>	<p>Умовно-комунікативні</p>	<p>Прослуховування монологу-зразка, заповнення таблиць, відповіді на запитання, з подальшим відтворенням тексту і його записом на електронний носій</p>

Основний етап	Рецептивно-продуктивний підетап	<p>1. Для розвитку вмінь створювати монолог-повідомлення та монолог-опис:</p> <p>1) вміння починати монологічне висловлювання, формулювати основну думку/предмет монологу-повідомлення та монологу-опису;</p> <p>2) уміння логічно викладати нову інформацію</p> <p>а) чітко й зрозуміло представляти своє підприємство/ продукцію свого підприємства;</p> <p>б) підкреслити інноваційність продукції свого підприємства;</p> <p>в) докладно розповідати про переваги продукції свого підприємства над аналогічними товарами конкурентів</p> <p>2) вміння описувати продукцію свого підприємства:</p> <p>а) докладно описувати, з яких інгредієнтів складається продукт;</p> <p>б) чітко формулювати переваги продукції свого підприємства</p> <p>в) описувати технологічний процес виробництва продукту</p> <p>3) закінчувати монологічне висловлювання</p>	Комуникативні, умовно-комуникативні	Продукування міні-монологу на основі створеної викладачем ситуації та ключових слів.
Продуктивний підетап		Для розвитку умінь створювати монологічні висловлювання функціональних типів: монолог-повідомлення і монолог-опис	Комуникативні	Продукування монологів-повідомлень та монологів-описів відповідно до комуникативної ситуації

Для унаочнення типів та видів вправ, представлених у табл.1, наведемо приклади у межах кожного етапу навчання.

Підготовчий етап

Приклад 1. Мета: набуття знань про типові ситуації професійного спілкування фахівців з харчових технологій

Опора: серія малюнків

Тип вправи: умовно-комунікативна, продуктивна.

Вид вправи: Співвіднесення малюнків з типовими ситуаціями професійного спілкування.

Форма виконання: парна.

Інструкція. : Look at the pictures of technological engineers at work. Match the activities in each picture with typical situations of professional communication.

- 1) at the international exhibition
- 2) at the international food science conference
- 3) at the factory
- 4) consulting on the phone

A

C

B

D

Контроль: з боку викладача.

Приклад 2. Мета: набуття знань про невербальні засоби спілкування

Опора: ключові фрази, таблиця для заповнення.

Тип вправи: умовно-комунікативна, рецепитвно-продуктивна.

Вид вправи: перегляд відео з метою одержання інформації, заповнення таблиці.

Форма виконання: в малих групах.

Інструкція. Watch the video called *4 essential body language tips*

(<https://www.youtube.com/watch?v=ZK3jSXYBNak>)

What body language is positive and what body language is negative?

- 1.Upright posture. 2. Relaxed and open facial expression. 3. Folded arms.Tense facial expression.
4. Body turned away from you. 5.Arms hanging relaxed by the sides.6. Poor eye contact. 7.Open
body position (arms unfolded). 8.Regular eye contact. 9.Lean on the podium.

Fill in this table with phrases in the box:

Positive body language	Negative body language

Контроль: з боку викладача.

Приклад 3.

Мета: набуття знань про структуру монологічних висловлювань.

Опора: Таблиця для заповнення.

Тип вправи: некомунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Вид вправи: заповнення таблиці.

Форма виконання: парна.

Інструкція: Each type of monologue has a certain structure. Which are the possible parts of description monologue and message monologue.

Fill in this table:

<ol style="list-style-type: none"> Greeting Introduction yourself Introduction of an enterprise or products Inviting for cooperation Thanking for attention 	<ol style="list-style-type: none"> Greeting Introduction yourself Introduction of an enterprise or products Describing products: ingredients, innovative technologies, traditional recepies, quality standards, advantages Inviting for cooperation Thanking for attention

Контроль: Взаємоконтроль за ключем.

Приклад 4.

Мета: формування навичок структурування монологічних висловлювань.

Тип вправи: некомунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Вид вправи: упорядкування частин монологу.

Опора: текст (матеріал взято з офіційного сайту фірми А'Деліс та офіційного сайту міжнародної виставки кондитерської промисловості Sweets and Bakery <http://sweetsexpo.com.ua/>)

Форма виконання: індивідуальна.

Інструкція: You are a technologist. You prepared a text of your future poster presentation at the international food exhibition. But you mixed the parts of the text up by mistake. Rearrange the parts of your presentation in correct order:

- a) We want to pay your attention to the advantages of our production. Firstly, the products of our company are based on the classical recipes. We use only natural raw materials of certificated delivers that have quality control. Moreover, the company A'Delis got food safety certificate ISO 22000. Besides, our products are made *on the modern equipment*.
- b) We are glad to introduce our company A'Delis.
- c) Dear colleagues!
- d) The company A'Delis is always open for the cooperation with new clients. We have a flexible payment system. You can get more detailed information about our production on the web-site of the company.
- e) The company produces more than 70 kinds of bread and bread products and more than 200 kinds of confectionary and cakes: paste, locum, chocolate desserts, chocolate pasta and other.

Контроль: з боку викладача.

Приклад 5.

Мета: набуття знань про засоби міжфразового зв'язку характерні для монологу-повідомлення та монологу-опису.

Опора: ключові фрази, таблиця для заповнення.

Тип вправи: некомунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Вид вправи: заповнення таблиці.

Форма виконання: парна.

Інструкція: Match the linking words with the corresponding parts of monologue.

Also; for example; first of all; firstly / secondly; in addition; furthermore; moreover; besides; to begin with; thirdly; finally; lastly; in conclusion; to sum up; all in all; taking everything into account; the first / main / most important advantage of; one / another / an additional advantage of; one point of view in favour of; for instance; such as; / like; in particular; therefore; for this reason; because; as a result.

Beginning	
List of points	
Introduction of advantages	
Giving examples	
Joining ideas	
Conclusion	

Контроль:самоконтроль за ключем.

Приклад 6. Мета: формування мовленнєвих навичок вживання засобів міжфразового зв'язку у ПОММ.

Опора: текст (матеріал взято з офіційного сайту компанії А'Деліс та офіційного сайту міжнародної виставки кондитерської промисловості Sweets and Bakery <http://sweetsexpo.com.ua/>), ключові слова

Тип вправи: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна .

Вид вправи: заповнення пропусків у тексті.

Форма виконання: індивідуальна.

Інструкція. You are a technologist. You are preparing to the poster presentation at the international food exhibition. Complete it with necessary linking words from the box below.

Because; for example; let me say about ; first of all; an additional advantage
--

1) _____ advantages of our production. 2) _____ our paste has a delicious taste. 3) _____ of our production is benefit for health 4) _____ it is made from natural ingredients. 5) _____, apple puree is rich in pectin, that is necessary for immunity. Honey contains a lot of microelements that give life forces.

Контроль: взаємоконтроль за ключем.

Основний етап

Рецептивно-репродуктивний підетап

Приклад 1.

Мета: формування умінь створювати структурні елементи монолога (уміння починати монологічне висловлювання,).

Опора: відео-фрагмент Meyn Food Processing Technology, таблиця для заповнення.

Тип вправи: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Вид вправи: Прослуховування монологу-зразка, заповнення таблиці, відтворення структурного елемента монологу зі змінами та з подальшим записом на електронний носій.

Форма виконання: індивідуальна.

Інструкція. You are preparing to the international food exhibition. Your task is to prepare an introduction. Watch the video “Meyn Food Processing Technology” (<https://www.youtube.com/watch?v=c76rD5Elltw>). Pay your attention to his gestures and face expression of the speaker. Fill in this table:

Greeting	
Introduction yourself	
Introducing of an enterprise	

Prepare the introduction of your enterprise according to this example and record it.

Контроль: самоконтроль і контроль з боку викладача.

Приклад 2.

Мета: формування умінь створювати структурні елементи монолога (уміння представляти своє підприємство).

Опора: відео-фрагмент Meyn Food Processing Technology, перелік запитань.

Тип вправи: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Вид вправи: Прослуховування монологу-зразка, відповіді на запитання.

Форма виконання: індивідуальна

Інструкція. You are preparing to the international food exhibition. Your task is to inform your colleges about your enterprise. Watch the video <https://www.youtube.com/watch?v=c76rD5Eltw>

Notice how the speaker talks about his company. Pay you attention at her gesture and face expression of the speaker.

Use these questions as cues: 1.What is the name of the company? 2. Where is it situated? 3.How many plant operations are supplied by the company? 4.What plants does the company supply: small or large?

Prepare a speech about the enterprise and record it.

Контроль: самоконтроль і контроль з боку викладача.

Приклад 3.

Мета: формування навичок створювати структурні елементи монолога (повідомляти, з яких інгредієнтів складається продукт).

Опора: відео-фрагмент Industrial Bread Making, перелік запитань.

Тип вправи: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Вид вправи: Перегляд відео-фрагменту, відповіді на запитання.

Форма виконання: індивідуальна.

Інструкція. You are a technologist on a business trip in the UK. You are visiting a bakery. Watch the video <https://www.youtube.com/watch?v=Bl85pCb2UEU> Notice what the speaker is saying about the ingredients: Use these questions as cues:

1.What varieties of flour could be used? 2.What is done to make high quality flour? 3.What ingredients are needed for bread: a)main ingredients; в) additional ingredients. Prepare a speech and sound the video.

Контроль: самоконтроль і контроль з боку викладача.

Приклад 4.

Мета: На формування навичок створювати структурні елементи монолога (завершувати монологічні висловлювання)

Опора: відео-фрагмент Meyn Food Processing Technology, таблиця для заповнення

Тип вправи: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Вид вправи: прослуховування монологу-зразка, заповнення таблиці, відтворення структурного елементу монологу з подальшим записом на електронний носій

Форма виконання: індивідуальна.

Інструкція. You are preparing to the international food exhibition. Your task is to prepare the conclusion of your speech. Watch the video (<https://www.youtube.com/watch?v=c76rD5Eltw>) Notice how the speaker concludes the message. Fill in this table:

Inviting for cooperation	
Thanking for attention	

Pay your attention to her gesture and face expression of the speaker. Prepare a speech and record it.

Контроль: самоконтроль і контроль з боку викладача.

Рецептивно-продуктивний підетап

Приклад 1. Мета: формування умінь створювати міні-монолог-повідомлення

Опора: ключові слова.

Тип вправи: умовно-комунікативна, рецептивно-продуктивна.

Вид вправи: Продукування міні-монологу на основі створеної викладачем ситуації та ключових слів.

Форма виконання: індивідуальна.

Інструкція. You are a technologist. You are participating at the international exhibition. Your oversea partners are interested in ingredients of biscotti cookies for people with diabetes mellitus. Inform them about your product. Use the given key words.

Key words: Barley flour, is changed, wheat flour, contain, sugar, fructose, decreases glycemic index, almond is changed with peanut, decrease fat content, enriches with, biologically active substance, antioxidant, brans, fiber (Павлюченко, Лазоренко, Григоренко, 2015, с. 232 – 236).

Контроль: самоконтроль та контроль з боку викладача.

Приклад 2. Мета: формування умінь створювати мінімонолог-повідомлення.

Опора: перелік запитань.

Тип вправи: умовно-комунікативна, рецептивно-продуктивна.

Вид вправи: Продукування міні-монологу на основі створеної викладачем ситуації та ключових слів.

Форма виконання: індивідуальна.

Інструкція. You are a technologist. You are participating at the meeting between representatives of your enterprise and oversea partners who are interested in your new line of cookies. Tell them about quality standards of your enterprise.

Key words: Quality standards, at every stage of production, priority, hygiene, safety, quality certificate, certified, quality management system

Контроль: взаємоконтроль та контроль з боку викладача.

Приклад 3. Мета: формування умінь створювати міні-монолог –опис.

Опора: ключові слова.

Тип вправи: умовно-комунікативна, рецептивно-продуктивна.

Вид вправи: Продукування міні-монологу на основі створеної викладачем ситуації та ключових слів.

Форма виконання: індивідуальна.

Інструкція. You are a technologist. Your foreign partner is phoning you. He is interested in your brand – a dessert Protein Tiramisu which is made on the basis of milk-protein concentrate. Describe him your brand new product. Use the given key words.

Key words. Increased content of, all amino acids, is characterized by, contain minerals, is/are a source of vitamins, better balance of, the amino acid composition, is/are rich in vitamin, optimal correlation of, mineral substances (Дейниченко, Л. Г., 2018, с. 189 – 196).

Контроль: самоконтроль за критеріями оцінювання, наданими викладачем та контроль з боку викладача.

Продуктивний підетап

Приклад

Мета: формування умінь створювати професійно спрямований монолог

Опора: без опор.

Тип вправи: комунікативна, продуктивна.

Вид вправи: Продукування монологу на основі створеної викладачем ситуації.

Форма виконання: індивідуальна.

Інструкція. There are a lot of foodstuffs with synthetic additives in the market. But customers' demands on the healthy natural foodstuffs are rising. You are a technologist of the Alfa –Bread Company. You are preparing to the international food exhibition where you are going to present innovative products – a new line of bakery/ confectionary products of natural components.

Контроль: самоконтроль, взаємоконтроль.

Результати дослідження. У статті уточнено поняття “вправа” та критерії розроблення вправ для формування у майбутніх фахівців з харчових технологій компетентності в ПОММ, уточнено поняття “система вправ” і “підсистема вправ”, обґрунтовано і розроблено підсистему вправ для формування англомовної компетентності в професійно орієнтованому монологічному мовленні у майбутніх фахівців з харчових технологій, визначено етапи навчання: підготовчий і основний. Основний етап в свою чергу складається з рецептивно-репродуктивного, рецептивно-продуктивного та продуктивного підетапів. Наведено приклади вправ до кожного етапу.

Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо в обґрунтуванні й розробленні моделі формування англомовної компетентності в професійно орієнтованому монологічному мовленні у майбутніх фахівців з харчових технологій та проведенні експерименту.

Література

Азимов, Э. Г., Щукин, А. Н. (2009). *Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам)*. Москва: ИКАР.

Бондар, Л. В. (2011). *Методика навчання французького професійно спрямованого монологічного мовлення студентів технічних спеціальностей з урахуванням їх навчальних стилів*. (Дис. канд. пед. наук). Київський національний лінгвістичний університет, Київ.

Кіржнер С. Е. (2009). *Навчання майбутніх юристів професійного англійського монологічного мовлення з використанням автентичної відеофонограми*. (Дис. канд. пед. наук). Київський національний лінгвістичний університет, Київ.

Миньяр-Белоручев Р.К. (1990). *Методика обучения французскому языку*. Москва.

Скляренко Н. К. (1992). Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних навичок і вмінь. *Іноземні мови* 3, 3-7.

Павлюченко, О. С., Лазоренко, Н. П., Григоренко, І. А. (2015). Виробництво італійського печива біскотті для хворих на цукровий діабет. *Наукові праці. Національний університет харчових технологій*, 21, 232 – 236.

Дейниченко, Л. Г. (2018). Технологія та якість збитих десертів на основі молочно-білкового концентрату. *Наукові праці. Національний університет харчових технологій*. 21, 189 – 196. DOI: 10.24263/2225-2924-2018-24-1-24

REFERENCES

Azimov, E. G., Schukin, A. N. (2009). *Novyyi slovar metodicheskikh terminov i ponyatiy (teoriya i praktika obucheniya yazykam)*. Moskva: IKAR.

Bondar, L. V. (2011). *Metodyka navchannia frantsuzkoho profesiino spriamovanoho monolohichnoho movlennia studentiv tekhnichnykh spetsialnostei z urakhuvanniam yikh navchalnykh styliv*. (Dys. kand. ped. nauk). Kyivskiy natsionalnyi lnhvistychnyi universytet, Kyiv.

Kirzhner S. E. (2009). *Navchannia maibutnikh yurystiv profesiinoho anhliiskoho monolohichnoho movlennia z vykorystanniam avtentychnoi videofonohramy*. (Dys. kand. ped. nauk). Kyivskiy natsionalnyi lnhvistychnyi universytet, Kyiv.

Minyar-Beloruhev R.K. (1990). *Metodika obucheniya frantsuzskomu yazyku*. Moskva.

Skliarenko N. K. (1992). Suchasni vymohy do vprav dlia formuvannia inshchomovnykh navychok i vmin. *Inozemni movy* 3, 3-7.

Pavliuchenko, O. S., Lazorenko, N. P., Hryhorenko, I. A. (2015). Vyrobnyststvo italiiskoho pechyva biskotti dlia khvorykh na tsukrovyy diabet. *Naukovi pratsi. Natsionalnyi universytet kharchovykh tekhnolohii*, 21, 232 – 236.

Deinychenko, L. H. (2018). Tekhholohiia ta yakist zbytykh desertiv na osnovi molochno-bilkovoho kontsentratu. *Naukovi pratsi Natsionalnyi universytet kharchovykh tekhnolohii*. 21, 189 – 196. DOI: 10.24263/2225-2924-2018-24-1-24